

## 18 argumente

*împotriva* acordării de finanțare europeană pentru activitățile de cercetare pe **celule stem embrionare** de origine umană (CSEOU) și *în favoarea* prioritizării finanțării activităților de cercetare pe **celulelor stem alternative** în cadrul UE

### Argumente etice

1. **Distrugerea de embrioni este inacceptabilă din punct de vedere etic.** Finanțarea cercetării științifice care implică distrugerea de embrioni umani, inclusiv în vederea prelevării de CSEOU, este inacceptabilă din punct de vedere etic.

2. **Folosirea de CSEOU este inacceptabilă din punct de vedere etic.** În consecință, este în egală măsură inacceptabilă, din punct de vedere etic, finanțarea proiectelor ce implică folosirea acestor celule în faze ulterioare derivării lor; asemenea finanțare în sine încurajează prelevarea de CSEOU și, implicit, intensifică activitatea de cercetare care implică distrugerea de embrioni umani.

3. **E contradictoriu a distruge vieți omenești cu scopul de salva integritatea animalelor.** Mai mult, UE se află într-o contradicție etică fundamentală: pe de o parte, UE hotărăște reducerea folosirii de animale în activități științifice și testări, precum se arată în art. 24 al propunerii de Regulament pentru *Horizon 2020*. Pe de altă parte, însă, UE promovează intensificarea folosirii de embrioni umani în astfel de activități, finanțând proiecte ce implică folosirea de CSEOU în faze ulterioare derivării lor (precum se arată, de exemplu, în art 25 al aceleiași propuneri). De fapt, există o legătură între aceste două rezultate, dat fiind că metodele alternative (toxice) de testare care folosesc CSEOU au fost dezvoltate cu finanțare din partea UE tocmai cu scopul de a propune apoi înlocuirea folosirii de animale în scopuri științifice. În unele cazuri, folosirea metodelor de testare alternativă care folosesc CSEOU poate chiar să fie obligatorie pentru statele membre.

4. **Noul cadru etic propus este mai lax decât cel precedent.** Deși noile propuneri prezentate de Comisie includ (acordându-le astfel o reală forță legală) unele dintre angajamentele deja asumate de aceasta în Declarația din 2006, în mod surprinzător, cel mai important dintre acestea este exclus: angajamentul (nr. 12) Comisiei Europene „*de a nu supune spre aprobarea Comitetului de Reglementare propuneri privind proiecte pentru activități de cercetare ce implică distrugerea de embrioni umani, inclusiv în vederea prelevării de celule stem*”. Aceasta înseamnă că reglementările propuse acum presupun un cadru etic mai lax decât cel aplicat pe parcursul actualului program de cercetare (2007-2013).

### Argumente științifice

5. **Metoda e depășită din punct de vedere științific.** În Declarația din 2006, Comisia a motivat finanțarea activităților de cercetare care implică folosirea CSEOU, referindu-se la ea ca la un lucru promițător. Totuși, din punct de vedere științific, până în momentul de față, rezultatele folosirii CSEOU s-au dovedit a fi sub așteptări, fiind din ce în ce mai puțin promițătoare din punct de vedere clinic. De menționat faptul că, recent, *Geron Corp*, liderul mondial în munca de cercetare embrionară, a anunțat suspendarea programului de cercetare a celulelor stem.

6. **Există alternative etice și clinice superioare.** Pe de altă parte, s-au înregistrat progrese științifice constante în domenii de cercetare care implică folosirea de celule stem alternative (prelevate de la adulți, din cordonul ombilical, sau pluripotente induse), cu șanse mai mari de a fi transformate în aplicații clinice, sau care deja au înregistrat rezultate clinice binecunoscute (neridicând probleme etice deosebite).

### **Argumente economice**

7. **Devierea resurselor.** Finanțarea proiectelor ce implică folosirea CSEOU presupune redirecționarea resurselor ce ar putea fi folosite în vederea cercetării asupra celulelor stem alternative, cu toate beneficiile și avantajele acestora.

8. **Ineficiență economică.** Unul dintre principalele obiective ale *Horizon 2020* este de a ajuta „*inițiativele inovative să transforme cuceririle lor tehnologice în produse viabile cu real potențial comercial*”. Însă, dată fiind imposibilitatea patentării rezultatelor activităților științifice care implică folosirea CSEOU (vezi argumentul 16, mai jos), este imposibil legal ca aceste posibile rezultate să fie transformate într-o inovație reală pentru piață.

### **Argumente politice și legale** (în mod deosebit, cu privire la Statele Membre)

9. **Lipsa consensului.** Finanțarea activităților de cercetare care implică folosirea CSEOU este un subiect controversat; pe de altă parte, finanțarea cercetării pe celule stem alternative, dat fiind că se bucură de o acceptare mult mai largă (justificată deopotrivă științific și etic), întrunește, în linii mari, consensul Statelor Membre.

10. **Discriminare bazată pe opțiunile etice la nivel național.** Acest consens în privința cercetării pe celule stem alternative se datorează și faptului că, spre deosebire de cercetarea pe CSEOU, finanțarea acestor domenii de cercetare nu ridică problema accesului discriminatoriu la fondurile europene de către statele membre, ca o consecință a opțiunilor la nivel național cu privire la cadrul etic și cel legal ale muncii de cercetare.

11. **Un paradox fiscal.** Mai mult, finanțarea europeană a cercetării asupra CSEOU ridică un paradox legat de faptul că proiecte care fac uz de linii de CSEOU – fapt ce poate fi pedepsit ca și delict penal în unele State Membre – sunt, în același timp, eligibile pentru finanțare europeană din fonduri comune tuturor Statelor Membre, inclusiv cele care incriminează astfel de activități.

12. **Respect pentru diversitatea culturală și identitatea națională.** În sens opus, excluderea proiectelor de cercetare pe CSEOU de la finanțarea europeană nu are, în practică, un efect automat asupra opțiunilor fiecărui Stat Membru în parte de reglementare a finanțării pentru acest tip de cercetare, în acord cu propria-i legislație, așa cum se întâmplă în prezent. Această legislație, precum și opțiunile etice pe care ea este bazată, trebuie respectată de către UE în conformitate cu principiile respectării diversității culturale și identității naționale ale Statelor Membre, potrivit prevederilor cuprinse în Tratat.

13. **Respectarea principiului subsidiarității.** Încă din anul 2005, Parlamentul European a adoptat o Rezoluție care preciza că „*finanțarea UE ar trebui orientată spre alternative precum cercetarea pe celule stem somatice [de la adulți] ori prelevate din cordonul ombilical, care este permisă în toate Statele Membre, și care a dus deja la tratarea cu succes a bolnavilor*”; mai mult chiar, cu privire la cercetarea pe CSEOU, Parlamentul

European a cerut Comisiei ”să aplice principiul subsidiarității (...) încât Statele Membre în care acest fel de cercetare este legală să o poată finanța din propriile bugete naționale”.

**14. Cetățenii UE și-au declarat preferința pentru celulele stem prelevate de la adulți.** Evoluția opiniei publice europene ar trebui de asemenea luată în considerare: 56% dintre respondenții unui sondaj de opinie recent au răspuns afirmativ la întrebarea dacă un embrion este o ființă umană imediat după fertilizare; 69% s-au declarat de acord cu cercetarea pe celule stem prelevate de la adulți, pe când un număr mai mic de europeni au aprobat cercetarea pe CSEOU.

**15. Acordarea de prioritate celulelor stem prelevate de la adulți, în vederea „dezvoltării inteligente” a acestei ramuri.** Având în vedere cele de mai sus, cercetării pe celule stem alternative îi trebuie acordată prioritate în cadrul schemei de finanțare europeană pentru programul *Horizon 2020*, ceea ce înseamnă automat reorientarea resurselor în această direcție. În plus, aceste domenii au șanse mai mari de atingerii obiectivelor legate de dorita „dezvoltare inteligentă”, prevăzută de *Strategia 2020* și de cadrul definit în Tratatul de Funcționare a Uniunii Europene (art. 179 ș.u.). Aceste obiective sunt în strânsă legătură cu eficiența și funcționalitatea proiectelor, cu principiul finanțării în funcție de rezultate, cu ideea de inovație resimțită pe piață și cu impact social, generând o adevărată contribuție europeană, intensificând colaborarea internațională în cercetarea științifică și mobilitatea cercetătorilor, contribuind la construirea de rețele europene și a zonei europene de cercetare, precum și ușurând schimbul de informații și de rezultate ale muncii de cercetare.

**16. Propunerile pot fi considerate a încălca unitatea ordinii legislative a UE.** Propunerile nu iau în calcul recenta hotărâre a Curții Europene de Justiție în cazul *Greenpeace v. Brustle*. Curtea afirmă în mod clar că embrionul uman, fie apărut în urma fertilizării, fie produs prin clonare, este o ființă umană, și confirmă că invențiile biotehnologice care implică folosirea CSEOU nu pot fi patentate. Dacă e ca ordinea legislativă europeană să fie consecventă sieși, criteriul care interzice patentarea acestor invenții trebuie aplicat și când vine vorba de acordarea de finanțare pentru cercetare; drept urmare, proiectele care implică fie activități de cercetare ce presupun distrugerea de embrioni umani, fie orice alte faze ulterioare care implică folosirea de CSEOU obținute printr-un proces de derivare premergător ce presupune o astfel de distrugere, nu ar trebui admise pentru finanțare.

**17. Riscul ca propunerile Comisiei să fie ilegale.** Dincolo de aceasta, însă, și decurgând din cele spuse mai sus, propuneri care permit obținerea de finanțare europeană pentru cercetare pe CSEOU ar putea fi considerate ilegale. Această ipoteză a fost deja apărută de o serie de distinși experți juridici consultați. Nu e chibzuit a se pune în joc un program care include finanțare de 80 de milioane de euro, pentru numeroase domenii de cercetare, doar din cauza insistenței asupra unei reglementări ce prevede o finanțare a cărei legalitate este - ca să nu spunem mai mult - în mare măsură discutabilă, și care, în consecință, poate fi declarată juridic nulă.

**18. O opțiune pur ideologică.** Insistența în a finanța proiecte care folosesc CSEOU și, chiar mai mult, îndepărtarea de practica curentă, de a nu finanța activitățile științifice implicând distrugerea de embrioni umani, inclusiv cele în vederea prelevării de CSEOU, nu poate fi explicată decât în termenii unei prejudecăți ideologice, dat fiind că, precum am demonstrat prin argumentele enumerate mai sus, nu există niciun temei obiectiv științific, legal, etic sau de orice altă natură, care să poată fi invocat în sprijinirea acestei opțiuni.